

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media d.d. 23 januari 2018 inzake de Tweede voortgangsrapportage regelluwe scholen (Kamerstuk 29 546, nr. 28).

De voorzitter van de commissie,
Tellegen

De adjunct-griffier van de commissie,
Boeve

Inhoud	blz.
I Vragen en opmerkingen uit de fracties	2
– Algemeen	2
– Monitor: de eerste bevindingen	2
– Samenhang met werkdruk	3
– Meer ruimte voor scholen	3
II Reactie Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media	6

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

Algemeen

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister en zien daarin aanleiding voor het stellen van enkele vragen.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de tweede voortgangsrapportage pilot regelluwe scholen. Deze leden hebben nog enkele vragen.

De leden van D66-fractie hebben met grote belangstelling kennisgenomen van de tweede voortgangsrapportage regelluwe scholen. Voor deze leden is het van groot belang om ruimte en vertrouwen aan het onderwijs te bieden zodat het nog beter kan worden. Daarvoor moeten onnodige Haagse regels worden geschrapt. Het onderwijsexperiment regelluwe scholen biedt een aantal scholen de mogelijkheid om af te wijken van bepaalde wet- en regelgeving. De voortgangsrapportage toont aan dat meer ruimte en vertrouwen zowel de kwaliteit van het onderwijs bevordert als dat het de werkdruk bestrijdt.

Deze leden hebben naar aanleiding van het rapport nog enkele vragen aan de Minister.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de tweede voortgangsrapportage over de pilot regelluwe scholen. Deze leden zijn verheugd dat niet alleen scholen met het predicaat «excellent» mee mogen doen met dit experiment, maar dat alle scholen die mogelijkheid krijgen (mits de kwaliteit op orde is). De voornoemde leden hebben nog enkele vragen.

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de tweede voortgangsrapportage regelluwe scholen en de brief daarover van de Minister van Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media. Zij hebben nog enkele vragen.

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voornemens inzake het experiment regelluwe scholen.

Monitor: de eerste bevindingen

De leden van de CDA-fractie lezen in de brief van de Minister dat de po-scholen andere meldingen maken dan vo-scholen¹. Bij de eerste groep gaat het vaker om doelmatiger onderwijs en de tweede groep is meer

---

¹ po: primair onderwijs
vo: voortgezet onderwijs

gericht op innovatie, flexibilisering en vernieuwing. Kan de Minister aangeven hoe dit verschil te verklaren is, zo vragen deze leden.

De leden van de GroenLinks-fractie constateren dat er bij het geclusterd laten instromen van kleuters een belemmering zit in de bekostiging wanneer driejarigen al instromen. Voor de basisschool tellen ze namelijk nog niet mee in de bekostiging. Kinderopvangorganisaties verwachten dat vervroegde instroom van kleuters zal leiden tot inkomstenderving. Op welke manieren zouden deze belemmeringen weggenomen kunnen worden? Is de Minister het eens met deze leden dat vervroegd instromen alleen wenselijk is vanuit pedagogische gronden (als het kind er klaar voor is) en dat andersom het voor sommige kinderen verstandiger kan zijn om later in te stromen? Welke (financiële) gevolgen zijn er voor basisscholen, kinderopvangorganisaties en ouders als kinderen later instromen, zo vragen deze leden.

De leden van de SGP-fractie vragen hoe de Minister wil voorkomen dat het formuleren van bevindingen bij het vervolg van dit experiment wordt bemoeilijkt doordat het experiment tussentijds wordt aangepast. Waarom is met het oog op mogelijke beperkingen voor het onderzoek niet besloten om afzonderlijke nieuwe trajecten te starten, zo vragen zij.

De leden vragen hoe de Minister zich rekenschap geeft van het feit dat door de wijziging van het onderwijstoezicht de verwachting is gewekt dat schoolplannen voor een termijn van vier jaar mee kunnen. Bestaat het voornemen om bij een mogelijke wijziging van de frequentie een passende overgangstermijn te hanteren, zo vragen zij.

De leden vragen voorts hoe de verdere verkenning inzake het schoolplan zich verhoudt tot de gerichte uitbreiding van het experiment op een vijftal punten. Zij vragen waarom het schoolplan niet onder de gerichte uitbreiding wordt geschaard, aangezien de uitbreiding ook tot doel heeft een nadere verkenning mogelijk te maken.

Samenhang met werkdruk

De leden van de SP-fractie merken dat het verminderen van werkdruk niet het primaire doel is van dit experiment. Kan de Minister echter een indicatie geven van de hoogte van de ervaren administratieve werkdruk in zowel het primair- als het voortgezet onderwijs? En wat moet een leraar nu concreet doen om te voldoen aan de wettelijke eisen en wat doen leraren zelf (al dan niet volgens de wet)? Wat is daarin het verschil, vragen de leden van deze fractie. En wat is het effect van deze experimenten op leerlingen? Ziet de Minister daarnaast ruimte voor scholen om te experimenteren met het verlagen van de administratieve druk die voortkomt uit het passend onderwijs, willen deze leden weten.

Meer ruimte voor scholen

De leden van de VVD-fractie merken op dat de Minister in zijn brief stelt dat hij ook scholen die niet excellent zijn in aanmerking wil laten komen voor deelname aan het experiment onder de voorwaarde dat de «onderwijskwaliteit aantoonbaar goed is». Kan de Minister toelichten of het experiment ook opengesteld wordt voor het speciaal (voorgezet) onderwijs (vallende onder de Wec, en niet de Wpo of Wvo)² met aantoonbaar goede onderwijskwaliteit?

In het verlengde van de eerste vraag is het voor de leden niet duidelijk welke exacte kwalificering een school moet hebben om te mogen

---

² Wec: Wet op de expertisecentra
Wpo: Wet primair onderwijs
Wvo: Wet voortgezet onderwijs

deelnemen aan het experiment regelluwe scholen. Geldt dit straks voor de groep scholen die het predicaat «goed» van de onderwijsinspectie hebben gekregen, of bedoelt de Minister een bredere groep met de terminologie «aantoonbaar goede onderwijskwaliteit»? De leden hebben met betrekking tot de mogelijke verbreding van het experiment behoefte aan een duidelijke uitspraak van de Minister: is de Minister het met de leden eens dat een eventuele verbreding van het experiment alleen zou kunnen met scholen die vanuit de onderwijsinspectie het predicaat goed hebben gekregen? Kan de Minister aangeven waarom de deelnemende scholen aan het experiment «regelluwe scholen» minder regeldruk vanuit de overheid ervaren, zo vragen deze leden. Welke conclusies zijn hieruit te trekken en welke good practices zijn er te destilleren waar scholen die niet aan het experiment deelnemen wellicht hun voordeel mee kunnen doen, willen deze leden weten.

In de voortgangsrapportage worden vijf verschillende onderwerpen aangedragen waarmee geëxperimenteerd kan worden. De leden zijn benieuwd of er naast deze vijf gerichte onderwerpen nog andere onderwerpen zijn die tot specifiek resultaat kunnen leiden bij scholen. Dit zien de leden in relatie tot de mogelijke verbreding van het experiment. Zij zijn tevens benieuwd wanneer de Minister het experiment geslaagd acht. Welke effecten moeten er behaald zijn binnen het docentenkorps en wat moet de leerling in de klas van dit experiment merken, zo vragen de aan het woord zijnde leden.

De leden van de CDA-fractie lezen dat ten aanzien van twee onderwerpen de gedachte is om deze snel in te voeren. Het gaat dan om de educatieve keuzedagen in het po en de vereenvoudiging van het schoolplan in zowel po als vo. Deze leden vragen de Minister aan te geven op welke termijn de Kamer voorstellen hiervoor tegemoet kan zien. Verder zijn er vijf onderwerpen zo lezen de leden van deze fractie waarvoor de behoefte bestaat om met meer scholen te experimenteren dan nu het geval is. Deze leden vragen of scholen daadwerkelijk naast deze vijf thema's eigen experimenten mogen starten; een school kan immers niet te veel experimenten tegelijk hanteren. Is het ook mogelijk, zo vragen deze leden, dat scholen alleen met een eigen experiment starten? De leden verkrijgen graag nadere toelichting. De leden lezen daarbij dat niet alleen excellente scholen, maar ook scholen waarvan de onderwijskwaliteit aantoonbaar goed is, mogen deelnemen aan de experimenten op deze vijf onderwerpen. De leden vragen of dit wordt gebaseerd op de waardering «goed» van de onderwijsinspectie. Deze leden hebben eerder al aangegeven dat zij van mening zijn dat alle scholen die als voldoende worden beoordeeld door de onderwijsinspectie zouden moeten kunnen meedoen aan het experiment. Immers, de onderwijsinspectie kan op basis van de wettelijke deugdelijkheidseisen alleen beoordelen of scholen hieraan voldoen of niet. Is de Minister het met de leden eens? Betekent dit dan ook dat alle scholen die voldoen aan de deugdelijkheidseisen mogen meedoen aan dit experiment op deze vijf onderwerpen en niet alleen de scholen met de waardering «goed»? Zo nee waarom niet, zo vragen de leden.

De leden van de D66-fractie zijn positief gestemd over het voornemen van de Minister om scholen meer ruimte te geven en vooruitlopend op de afronding van het experiment nu al een aantal afwijkingen breed beschikbaar te maken, omdat de uitkomsten wenselijk zijn voor elke school. De Minister onderscheidt vijf onderwerpen met een positieve uitwerking. Het gaat hierbij om het inruilen van onderwijstijd voor ontwikkeltijd, het verminderen van instroommomenten in het primair onderwijs, het vervangen van theorievakken met praktijkvakken op de havo, het afnemen van de examens en het afwijken van de bevoegdheidseisen. De Minister geeft aan dat per onderwerp scholen worden

uitgenodigd om deel te nemen aan het experiment. Hoe gaat de Minister de selectie maken en hoeveel scholen mogen meedoen aan het experiment, zo vragen de leden. Deze leden vragen de Minister of scholen zich ook kunnen aanmelden bij OCW om deel te nemen aan het experiment. Hoe denkt de Minister zo veel mogelijk scholen, zo snel mogelijk de ruimte te geven op deze terreinen, zo vragen deze leden? Kan de Minister een indicatie geven van het tijdstraject?

De leden constateren dat, naar aanleiding van deze voortgangsrapportage, een uitbreiding mogelijk is naar scholen zonder het predicaat excellent maar wel aantoonbaar goede onderwijskwaliteit bieden. Waar ligt de grens van goede onderwijskwaliteit, zo vragen deze leden. Deze leden vragen de Minister of meer diversiteit in de deelnemende scholen de betrouwbaarheid van de uitkomsten ten goede kan komen en daarmee de vertaling naar alle scholen vergemakkelijkt.

De leden van de GroenLinks-fractie constateren dat de tweede voortgangsrapportage de aanbeveling doet om het experiment gericht uit te breiden bij enkele afwijkingen die beloftevol lijken. Hier worden vijf onderwerpen genoemd. De voornoemde leden vragen waarom voor deze vijf onderwerpen is gekozen en hoe deze besluitvorming tot stand is gekomen. Deze leden vinden bijvoorbeeld het inruilen van onderwijstijd voor ontwikkeltijd interessant. Deze leden constateren dat scholen in het experiment ervoor kiezen om de onderwijstijd terug te brengen. Is de Minister het ermee eens dat het kind centraal moet staan en dat er dus voor sommige kinderen gekozen kan worden voor minder onderwijstijd en voor andere kinderen juist meer onderwijstijd? Wat verstaat de Minister onder ontwikkeltijd? Wordt hierbij ook de brede ontwikkeling van kinderen bedoeld, zoals op gebied van sport en cultuur? Kan deze ontwikkeltijd dan ook plaatsvinden op de buitenschoolse opvang, zo vragen deze leden. Tot slot vragen de leden van deze fractie naar de verwachtingen van de Minister inzake de voortgang van het experiment. Hoeveel scholen denkt de Minister dat er nog mee gaan doen en welke uitkomsten verwacht hij, zo vragen deze leden.

De leden van de SP-fractie vragen de Minister of scholen die experimenterden met andere onderwerpen dan de educatieve keuzedagen of de vereenvoudiging van het schoolplan, door mogen gaan met de onderwerpen waar zij mee bezig waren, ondanks de complexiteit? Wat gebeurt er als blijkt dat deze onderwerpen geen positieve bijdrage kunnen leveren aan het geheel van scholen in Nederland? Mogen dan enkel de excellente scholen die op dit moment bezig zijn met een bepaald experiment het experiment afsluiten en blijvend afwijken van de regels? Of worden zij dan ook weer geacht volgens de regels te werken en bijvoorbeeld geen septemberroute meer aan te bieden, ondanks dat dit wellicht goed liep op de betreffende school?

Kan de Minister toelichten wat de vijf onderwerpen waar scholen mee mogen gaan experimenteren concreet inhouden, vragen de leden vervolgens. Kan de Minister daarnaast voorbeelden geven van hoe scholen deze experimenten zouden kunnen inrichten? Ook vernemen deze leden graag hoe de keuze voor de vijf onderwerpen waarop de consequenties van eventuele aanpassing van de wet- en of regelgeving worden verkend, tot stand is gekomen? Op welke wijze gaat de Minister scholen uitkiezen om vervolgens uit te nodigen voor een bepaald onderwerp? Hoe wordt bepaald dat hun onderwijskwaliteit aantoonbaar goed is? En in hoeverre wijken deze niet excellente scholen dan af van de scholen die al meedoen aan de pilot en wel het predicaat excellente school hebben, willen de leden weten.

Hoe gaat de Minister uiteindelijk bepalen welke experimenten succesvol zijn en dus daadwerkelijk leiden tot verbetering van de kwaliteit van het

onderwijs of doelmatigheid? En zijn er op dit moment al bevindingen die landelijk uitgevoerd kunnen worden, vragen de leden tot slot.

De leden van de SGP-fractie vragen of de Minister wil aangeven hoe de uitnodiging in het kader van de uitbreiding van het experiment vorm krijgt. Deze leden vragen waarom niet aan alle scholen de mogelijkheid geboden wordt een aanvraag in te dienen, op basis waarvan de selectie kan plaatsvinden. De leden vragen voorts een toelichting op het verschil in selectie bij de gerichte uitbreiding van het experiment en bij de generieke verbreding van het experiment voor scholen die aantoonbaar een goede onderwijskwaliteit bieden. Zij vragen welke overwegingen aan deze keuzes ten grondslag liggen. De leden vragen tevens een toelichting op het criterium dat de onderwijskwaliteit van scholen aantoonbaar goed moet zijn. Deze leden constateren dat op basis van het huidige onderzoekskader een predicaat goed wordt uitgedeeld wanneer scholen daarvoor in aanmerking willen komen, terwijl scholen die dezelfde kwaliteit leveren het oordeel mislopen indien zij geen aanvraag hebben gedaan. Zij vragen hoe de Minister wil voorkomen dat scholen die vergelijkbare kwaliteit leveren niet onnodig van het experiment worden uitgesloten.

II Reactie Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media